

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

Søndag før pinse – 21. mai 2023

Prekentekest: Joh 15,26-27

Lesetekst I: Hag 2,3-9

Lesetekst II: 1 Pet 4,7-11

Trøsteord ved avskjeden

Teksten for søndagen før pinse er hentet fra Jesu avskjedstale. Etter at han hadde fullført sin oppgave her på jorden, skulle Jesus forlate dem. Men han ville ikke etterlate dem som foreldreløse barn (Joh 14,18). Han skulle komme til dem – på en ny måte – ved Den hellige Ånd. «For sorg har fylt hjertet deres fordi jeg har sagt dere dette. Men jeg sier dere sannheten: Det er det beste for dere at jeg går bort. For dersom jeg ikke går bort, kommer ikke Talsmannen til dere. Men går jeg bort, kan jeg sende ham til dere» (Joh 16,6–7).

Talsmannen

Allerede tidlig i avskjedstalen bruker Jesus betegnelsen 'talsmannen' om Ånden. Ånden er 'den annen talsmann' (Joh 14,16) som Far skal sende «i mitt navn». Han «skal lære dere alt og minne dere om alt det jeg har sagt dere» (Joh 14,26).

Som *lærer og forkynner* er talsmannen stedfortreder for Jesus (14,16–17). Da er hans oppgave rettet mot disiplene.

Som *advokat og representant* er talsmannen disiplenes store hjelper (15,26; 16,7–11). Da er hans oppgave rettet mot verden. At Ånden også skulle «overbevise om synd», korresponderer med denne tittelen (16,8).

I vår tekst er hovedsaken at talsmannen skal *vitne om Jesus*. Den oppgaven er rettet både mot disiplene og mot verden. Siden hovedsaken i Jesu undervisning og forkynnelse var ham selv og hans gjerning, er det en sammenheng mellom Åndens rolle som *lærer / påminner om det Jesus hadde sagt*, og hans rolle som *vitne om hvem Jesus var og hans frelsesgjerning*.

En treenig Gud

Sammen med andre tekster om Ånden blir det her tydelig at Ånden er en av de tre personene i guddommen. Her settes hans guddommelige utspring i fokus. *Jesus* er den som skal sende ham. Samtidig understreker Jesus at han utgår *fra Gud* (v. 26). Jesu omtale av Ånden som talsmannen bekrefter det gamle uttrykket, at Ånden utgår fra Faderen og Sønnen ('filioque').

Talsmannen der oppe og talsmannen her nede

Ludvig Hope skrev en gang en preken om Jesus og Ånden – og ga prekenen overskriften «Talsmannen der oppe og talsmannen her nede». Dette samsvarer med NTs lære. To av de tre personene i guddommen kalles talsmenn. Ånden er ifølge Jesu ord «den annen talsmann». Underforstått er det at Jesus selv er *den første* talsmann. Hopes preken kan sammenfattes slik:

Jesus er *vår talsmann i himmelen*. På Kristi himmelfartsdag fór han opp til himmelen for å tale vår sak. Vi er syndere, men han lar sitt forsoningsverk gjelde for oss. Han er vår forsvarer hos Gud. Vi «... har en talsmann hos Far, Jesus Kristus, Den rettferdige. Han er en soning for våre synder, ja, ikke bare for våre, men for hele verdens» (1 Joh 2,1–2, jf. Hebr 9,24; 7,25).

Ånden som kom pinedag, er *Guds talsmann på jorden*. Han ble sendt oss på pinedag – fra Faderen. Og hans store tema er altså Jesus. Vi ser dette tydelig virkeliggjort allerede på pinedagen. Peters åndsfulle tale den dagen gjaldt de storverk Gud hadde gjort for vår frelse – gjennom Jesus (Apg 2,11).

Sannhetens Ånd

Jesus kalte seg selv Sannheten (14,6). Det er derfor naturlig at han kaller sin Ånd *Sannhetens ånd* (v.26). Hovedpoenget er nettopp at Ånden herliggjør Kristus, han som er selve frelsesbudskapet, sannhetens ord (16,13). Sannheten korresponderer med begrepet *tro*. På hebraisk har de to begrepene samme rot. Sannheten er et budskap vi kan stole på, bygge livet på og regne med som fast og sikkert. Det vil Ånden hjelpe oss til.

Ånden og vitnetjenesten

Tekstens siste vers pålegger oss et vitneansvar. Ånden er hos oss i denne oppgaven. Apostlenes gjerninger gir oss en serie ulike eksempler på hvordan dette kommer til uttrykk i praksis. Ånden er nær oss i møte med verden, også når situasjonen er preget av avvisning. Ånden utruker oss. Selv om Åndens kraft ikke er en hovedsak i teksten vår, er temaet implisitt

La oss erfare kraften

Ånd fra himlen, kom med nåde,
kom med liv og lys her ned!
La din guddommakt nå råde,
gjør oss vis til salighet!

Livets ord må du forklare,
så det virker hva du vil.
La oss her dets kraft erfare,
fyll vår sjel med hellig ild!
(Elevine Heede, 1879)

Egil Sjøstad

Dosent emeritus, Fjellhaug internasjonale høgskole

ESjaastad@fjellhaug.no